

IMPORTANȚA CONSILIERII COPILOR CU CERINȚE EDUCATIONALE SPECIALE DIN FAMILII DE REFUGIAȚI PROVENIȚI DIN ZONE DE CONFLICT

THE IMPORTANCE OF COUNSELING CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS FROM REFUGEE FAMILIES FROM CONFLICT ZONES

Studiu de Caz: Copii ucrainiei cu C.E.S. la C.S.E.I. Vălenii de Munte, Prahova

DIȚĂ Iris Ionelia - doctorand

Profesor la Centrul Școlar de Educație Incluzivă,

Orașul Vălenii de Munte,

Prahova, România

ditairisionelia@yahoo.com

ORCID iD: 0009-0007-1132- 4296

CZU: 159.9-056.3:314.745.22(477)

Rezumat: În timp ce descrierea simptomelor provocate de situațiile stresante nu reprezintă un lucru rezervat numai cercetătorilor din domeniu, ci și indivizilor care le experimentează, specialiștii sunt de părere că acest semnal are atât rol fiziologic, cât și comunicațional. Un raport din 2021 al UNHCR arată că un procent ridicat din refugiații răspândiți în lume în acel moment au dizabilități.

Studiile clasează conflictele armate ca fiind un factor puternic în dezvoltarea problemelor de sănătate mintală. Un astfel de conflict este cel izbucnit în Ucraina în 2022. UE a sărit în ajutorul persoanelor care părăseau țara. Printre numeroasele organizații non-guvernamentale care au inițiat eforturi de ajutorare s-a numărat și Centrul Social ProVita din județul Prahova, România, organizație care a înlesnit anul trecut aducerea a 17 copii cu C.E.S. din familii de refugiați ucrainieni la C.S.E.I. Vălenii de Munte.

Cuvinte cheie: simptome, traumă, C.E.S., conflict armat, ONG, ajutorare

Abstract: While describing the symptoms of a stressful event is not something done only by the researchers in this field, but also by the victims of these said events, the specialists suggest that this mechanism has a physiologic role as well as a communicational one. A 2021 report done by the UNCHR says that a rather high percentage of refugees have disabilities.

Some studies name armed conflict as a strong factor for development regarding mental issues. A conflict like this is the one in Ukraine that started in 2022. The EU rushed to help the fleeing refugees. One of the many NGOs implicated in this initiative was the ProVita Social Center from Prahova, Romania. Last year alone, this organisation made it possible for 17 children with SEN to come at the Vălenii de Munte Social Center for Inclusive Education.

Keywords: symptoms, trauma, SEN, armed conflict, NGO, humanitarian aid

Nu există un răspuns universal la evenimente extrem de stresante. Cu toate acestea, prezentările somatice precum durerile de cap, durerile nespecifice sau disconfortul la nivelul trunchiului și membrelor, amețelile, slăbiciunea și oboseala sunt esențiale pentru experiența subiectivă și comunicarea suferinței cauzate de război și de răsturnările sale la nivel mondial. Acest lucru nu înseamnă că acești oameni nu au cunoștințe psihologice, ci că plângerile somatice reflectă modurile tradiționale de căutare a ajutorului și, de asemenea, viziunea lor despre ceea ce este relevant pentru a aduce într-un cadru clinic.

Unii cercetători văd simptomele somatice ca răspunsuri fiziologice determinate de stres; alții subliniază elementul lor comunicațional – acestea pot fi singurele expresii disponibile ale suferinței colective a oamenilor lipsiți de putere și persecutați cărora li se refuză recunoașterea și repararea societății.

Raportul din 2021 al Înaltei Comisii pentru Refugiați a Organizației Națiunilor Unite a sesizat că, dintre cele 83 de milioane de persoane strămutate forțat din întreaga lume la acel moment, 42% sunt copii și până la 15–20% sunt persoane cu dizabilități. Copiii care sunt refugiați sunt raportați că au dizabilități în mobilitate (7%), cogniție (5%), vedere (1%), dar cel mai frecvent anxietate (22%) și comportamente de control (10%).

Marea majoritate a refugiaților trăiesc în situații prelungite și se confruntă cu acces limitat la servicii de angajare și educație cu excepția celor furnizate de agențiile umanitare. Copiii cu dizabilități din taberele de refugiați sunt deosebit de vulnerabili la stigmatizare, excludere, izolare și violență. Aceste bariere care decurg din dizabilitățile lor limitează abilitățile de a accesa educație, servicii esențiale, de a forma relații cu semenii lor și de a promova bunăstarea psihosocială sănătoasă.

Murthy și Lakohminarayana (2006) au trecut în revistă toate studiile privind sănătatea mintală a copiilor efectuate în următoarele zone de conflict armat: Afganistan, Balcani, Cambodgia, Cecenia, Irak, Israel, Liban, Palestina, Rwanda, Sri Lanka, Somalia și Uganda. Ei au ajuns la concluzia că trauma de război duce la consecințe pe termen lung asupra psihicului copiilor. Dat fiind faptul că tinerii expuși la conflicte armate prezintă un risc ridicat de a dezvolta probleme de sănătate mintală, deducem că este nevoie de un proces de consiliere complex structurat, format din o serie de abordări psihosociale și intervenții clinice/psihiatrice, utilizate pentru a aborda nevoile de sănătate mintală ale acestor grupuri.

Cu cât este mai prelungit conflictul, cu atât simptomele sunt mai severe. Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății, care a făcut apel la protecția copiilor în conflictele armate, 10% dintre persoanele care se confruntă cu evenimente traumatice vor avea ulterior simptome de traumă, în timp ce alți 10% vor dezvolta modificări de comportament sau condiții psihologice care îi împiedică să funcționeze în viața de zi cu zi. viața (cele mai frecvente condiții fiind anxietatea, depresia și problemele psihosomatice)

Murthy și Lakohminarayana (2006) susțin că cele mai importante variabile care determină impactul războiului asupra sănătății mintale a copiilor sunt: privarea de resurse de bază (cum ar fi adăpost, apă, hrană, școli, îngrijire medicală etc); perturbarea relațiilor de familie (din cauza pierderii, separării sau deplasării); stigmatizarea și discriminarea (afectarea semnificativă a identității); o perspectivă pesimistă (sentimentul persistent de pierdere și durere, incapacitatea de a vedea un viitor mai strălucit) și normalizarea violenței.

Pe 24 februarie 2022, a izbucnit conflictul din Ucraina, iar în scurt timp, nu numai infrastructura militară a acestei țări a avut de suferit, ci și zone civile din orașe, inclusiv spitale, școli și clădiri de locuințe, obligând numeroși cetățeni ai țării invadate să fugă din calea conflictului

Pe 28 februarie 2023, Agenția pentru Refugiați a Organizației Națiunilor Unite (UNCHR) raporta un număr de 8 milioane de refugiați ucrainieni răspândiți pe teritoriul Europei, dintre care aproape 5 milioane au fost integrați în diverse programe de protecție și ajutorare.

Aceeași instituție estimează că, în țara noastră, în prezent se află undeva între 300-400 de mii de refugiați ucrainieni.

România nu numai că este un vecin al Ucrainei, dar a fost printre primele țări care au recunoscut țara ca stat independent. Stabilirea de relații diplomatice datează încă de la 1 februarie 1992, fiind urmată imediat de înființarea Ambasadei României la Kiev, în locul Consulatului General, care a funcționat în capitala ucraineană din anul 1971.

Ulterior izbucnirii conflictului, Guvernul României, autoritățile din țara noastră, numeroase organizații non-guvernamentale și mulți cetățeni au luat inițiativă în ajutorarea victimelor și refugiaților ucrainieni.

Una dintre aceste asociații este Centrul Social ProVita pentru născuți și nenăscuți, Parohia Valea Plopului, Prahova. Familia Pro Vita este compusă din peste 400 de membri: mame însărcinate, copii și adolescenți, mame alături de copiii lor, dar și tineri orfani care au părăsit sistemul de stat, cât și alte persoane aflate în dificultate.

ProVita consideră faptul că toți copiii au dreptul la o creștere într-un mediu cât mai apropiat de cel familial, nelipsiți de ce le este necesar pentru a avea o existență decentă și încurajează puternic dreptul acestora de a avea acces la educație, la consiliere și la asistență medicală.

La 16 km de sediul asociației aflate în satul Valea Plopului,, se află orașul Vălenii de Munte, care dispune de o vastă istorie în ceea ce privește grija față de copiii speciali. În 1975, apăsarea aici Școala Ajutătoare ce aparținea Casei de Școlari din Vălenii de Munte

În 1975 se înființa, în cadrul, pentru copiii cu cerințe speciale de educație,. Deși figura ca instituție separată de casa de copii, școala nu dispunea de un spațiu propriu în care să își ducă activitatea. După tranziția casei de copii în centru de servicii comunitare și plasarea acestuia sub autoritatea Agenției Naționale pentru Protecția Copilului, în 1998, școala noastră a primit, ca sediu administrativ. o parte a clădirii internt a Colegiului Național „Nicolae Iorga”, unde se află și în prezent.

Anul trecut, Centrul Social ProVita pentru născuți și nenăscuți, Parohia Valea Plopului a făcut posibilă aducerea a 17 copii cu cerințe educaționale speciale, proveniți din familii de refugiați ucrainieni, la Centrul Școlar de Educație Incluzivă (C.S.E.I.) Vălenii de Munte. Acum, cei 17 copii nu numai că pot beneficia de dreptul lor la educație, fundamental, dar pot fi consiliați și asistați de către specialiști în procesul de învățare conform nevoilor lor.

Ca o concluzie, voi enumera obiectivele pe termen lung ale acestui efort de consiliere al celor două organizații:

- Reducerea riscului de exploatare în orice fel a copiilor proveniți din zona de conflict,
- Crearea, prin educație, a unui loc sigur pentru a învăța și a se conecta în mod semnificativ cu ceilalți colegii în rutina normală a unei săli de clasă.
- Întărirea rezilienței comunității, a copiilor, dar și a părinților și trasarea unei imagini care să le întărească speranța în revenirea la un stil de viață normal.
- Oferirea de cunoștințe și abilități copiilor pentru ca aceștia să trăiască o viață productivă, împlinită și independentă.
- Ajutarea copiilor din familii refugiate să devină autosuficienți, permițându-le să învețe despre ei înșiși și despre lumea din jurul lor, în timp ce comunitățile din care fac parte se străduiesc să-și reconstruiască viața.

Bibliografie

1. Digi24 (2023) *Război în Ucraina. Desfășurarea pe zile a invaziei Rusiei împotriva Ucrainei.* <https://www.digi24.ro/stiri/externe/razboi-in-ucraina-desfasurarea-pe-zile-a-invaziei-rusiei-impotriva-ucrainei-1868367>
2. Lin E, Carter W, Kleinman A. *An exploration of somatization among Asian refugees and immigrants in primary care.* Am J Public Health. 1985;75:1080–1084.
3. Murthy, SS and R. Lakshminarayana (2006) *Mental health consequences of war: a brief review of research findings.* World Psychiatry 5(1):25-30.
4. Smith, D(2001) *Children in the heat of war.* APA Monitor 32(8):29.
5. United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR). Educational Report 2021: *Staying the course-the challenges facing refugee education.* (2021) <https://www.unhcr.org/612f85d64/unhcr-education-report-2021-staying-course-challenges-facing-refugee-education>
6. United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR). (2022a) *Persons with Disabilities.* <https://www.unhcr.org/en-us/persons-with-disabilities.html>
7. United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF). *Seen, counted, included: Using data to shed light on the well-being of children with disabilities.* (2021) <https://data.unicef.org/resources/children-with-disabilities-report-2021/>